

ל" סיון תשע"ח
13 יוני 2018

אירוע גשם 12-13 ביוני 2018

כללי

אירוע גשם יוצא דופן לחודש יוני פוקד את אזורנו ביומיים האחרונים. אתמול (12 ביוני 2018) והיום ירדו כמה עשרות מילימטרים של גשם באזורים שונים בארץ כמו בגליל המערבי, בשרון, במישור החוף המרכזי והדרומי, בצפון הנגב ובאזור עוטף עזה. העננים המפותחים והגשם נובעים משילוב של אפיק עם אוויר קר יחסית בשכבות הגבוהות של האטמוספירה, דבר שאינו שכיח בחלק זה של העונה, עם אוויר חם בשכבות הנמוכות וטמפרטורה גבוהה של פני הים, שדווקא מאפיינים את חודש יוני. הדבר גורם לאי יציבות אטמוספרית חריפה ולגשמים בעוצמות גבוהות.

כפי שניתן לראות בהמשך, ירידת גשם ביוני אינה חריגה, אולם האירוע הנוכחי יוצא דופן הן בתפרושת הגשם על פני כמה מוקדים והן בכמויות הגדולות שנמדדו בו. בתחנה בדורות שבצפון מערב הנגב נמדדו 66 מ"מ – כמות שיא לאירוע גשם בחודש יוני בכל הארץ (שבירה של השיא הקודם מ-1992).

אירוע זה מצטרף לשורה של אירועי מזג אוויר יוצאי דופן שהיו בשבועות האחרונים: אירוע הגשם, הברד והשטפונות החמורים בסוף אפריל; חודש מאי עם כמויות גשם חריגות בצפון הארץ ועם מספר רב של ימי גשם, כולל ברד כבד, ולצידם ימי שרב וטמפרטורות חודשיות גבוהות.

כמויות הגשם

בטבלה שבהמשך מוצגות כמויות הגשם במספר תחנות ברחבי הארץ. כמויות הגשם הבולטות ביותר היו באזור מישור החוף הדרומי-צפון מערב הנגב. במספר תחנות נמדדו למעלה מ-50 מ"מ ובדורות 66 מ"מ. הגשמים ירדו בתוך בתוך פרקי זמן קצרים במוקדים הבאים:

1. גליל מערבי – תאי גשם פקדו מליל 11-12 ביוני את צפון הארץ - 37.5 מ"מ ירדו תוך פחות משעה באילון בשעות הבוקר של ה-12 ביוני.
2. דרום גוש דן – תא גשם מפותח חלף בדרום גוש דן והוריד בבת ים מספר עשרות מילימטרים שהובילו להצפות בעיר ב-12 ביוני בשעות הבוקר המאוחרות.

3. גליל – תאי גשם נכנסו ב-12 ביוני בשעות הערב מלבנון לגליל העליון המערבי ובהמשך לגליל התחתון המזרחי. באופן חריג ליוני הגשם לווה בסופות רעמים תכופות וכמויות של 20-30 מ"מ ירדו סביב מערב בקעת בית הכרם (כפר סמיע 32 מ"מ, יובלים 28 מ"מ)
4. השרון – תאי גשם פקדו את אזור החוף במהלך ליל ה-12-13 ביוני והדרימו בהדרגה, בנמל חיפה ירדו 17 מ"מ ובנחל תנינים 15 מ"מ. באזור השרון הגשם התחזק ונכנס גם מזרחה לקו החוף, בקדימה ובאיל נמדדו 36 מ"מ, בכפר 26 מ"מ.
5. מישור החוף הדרומי וצפון הנגב – בשעות הבוקר המוקדמות של ה-13 ביוני הגיעו תאי הגשם למישור הדרומי והתעצמו באזור צפון עוטף עזה. כמויות גשם של כ-55 מ"מ נמדדו במספר תחנות באזור זה (זיקים, גבים 57 מ"מ, נירעם 54 מ"מ, יד מרדכי 53 מ"מ). ענני הגשם המשיכו בגזרה זו אל פנים הארץ והורידו 52 מ"מ בשובל ו-35 מ"מ בבית קמה. אפילו בסדום ירדו מהשאריות של אותו תא 6 מ"מ.
6. גליל – בשעות אחר הצהריים של ה-13 ביוני נכנסו עננים מפותחים לצפון הארץ. הם הורידו 23 מ"מ באילון והמשיכו בתנועה דרום מזרחה.

ראוי לציין שהגשם התאפיין במקומיות ולצד תחנות שהגיעו לכמויות דו ספרתיות היו תחנות עם כמויות של מילימטרים בודדים ואף תחנות ללא גשם כלל. כמו כן יצויין כי בהרי המרכז ובשפלה לא ירד גשם מעבר לטפטופים קלים.

חריגות האירוע

1. כמעט מדי שנה יורד גשם ביוני, אולם בדרך כלל האופי של הגשם הוא מקומי והכמויות הן קטנות ולא עולות על 1 מ"מ (הממוצע הרב שנתי לחודש יוני הוא פחות מ-1 מ"מ ואף קרוב ל-0 ברוב התחנות).
2. גשמים בכמויות גדולות יותר אינם נדירים - אחת לכמה שנים מתרחש ביוני אירוע בו הגשמים אינם מקומיים בלבד באופיים, ויורדים מספר מילימטרים בעיקר בצפון הארץ או בפנים הארץ.
3. בחלק מהמקרים מתקבלות בתחנה אחת או במספר תחנות גם כמויות של 10-15 מ"מ ומעלה. להלן אירועים שהיו בעבר עם כמויות משמעותיות בחודש יוני:
- 22/6/2012: גשם במספר אזורים בארץ, בעיקר בעמק החולה, בגולן, בדרום ים המלח ובמרכז הנגב (תל דן 35 מ"מ, דפנה 23 מ"מ ובשדה בוקר ירדו 13 מ"מ).
- 13/6/2005: 16 מ"מ בקשת שבמרכז הגולן.

- 11/6/1999: 22 מ"מ בתל דן, 15 מ"מ בדפנה.
 - 11/6/1989: 45 מ"מ באלוני הבשן שבמרכז הגולן, 10 מ"מ במרום גולן.
 - 11/6/1983: 40 מ"מ במטולה, 27 מ"מ במג'ד אל כרום שבגליל, 19 מ"מ ביסעור.
 - 15-16/6/1981: 16 מ"מ בכפר גלעדי, 12.5 מ"מ במעליא.
 - 18-19/6/1977: 27 מ"מ בכפר יאסיף.
 - 1972: שני אירועים שונים, האחד ב-9 ביוני והשני ב-22 ביוני. בכל אחד מהם ירדו 5-15 מ"מ בצפון הארץ.
 - 7/6/67: 12-10 מ"מ בעין כרמל ובגבע כרמל.
 - 1957: שלושה אירועים נפרדים ב-3/6/57, 11-12/6/57 ו-15/6/57. בין היתר נמדדו בפרוד 19 מ"מ, בשער הגולן 26 מ"מ, במשאבי שדה 32 מ"מ, בעין יהב 26 מ"מ כולל סופות רעמים וברד.
 - 10/11/6/1945: 18 מ"מ בראש העין, 13 מ"מ בבידיא שבמערב השומרון.
4. האירוע הבולט ביותר בעבר היה ב-15-17 ביוני 1992 אז הגשם היה נרחב מאוד בהיקפו וירד בצפון הארץ, במרכז הארץ ובצפון הנגב. במספר גדול של תחנות נמדדו למעלה מ-20 מ"מ ובחלק נמדדו 30-40 מ"מ ויותר. אז נקבע גם השיא הקודם של 50 מ"מ לחודש יוני (בהר מירון).
- האירוע הנוכחי חריג יותר בהשוואה לרוב האירועים שצוינו. הוא נרחב יותר בהיקפו – כמויות משמעותיות נמדדו באזורים שונים מצפון הארץ ועד לצפון מערב הנגב ולא רק בצפון הארץ כמו שהיה ברוב האירועים. בנוסף נמדדו בו כמויות יוצאות דופן של יותר מ-50 מ"מ במספר תחנות ואף 66 מ"מ בדורות, שהינו ערך שיא לאירוע גשם ביוני. יחד עם זאת האירוע של יוני 1992 היה נרחב יותר בעיקר בהיבט של סך נפח הגשם שירד על הארץ בזכות תפרוסתו המרחבית הגדולה יותר.

כמויות הגשם ב-12-13 ביוני 2018*

תחנה	כמות גשם (מ"מ)
אילון	63
מרום גולן פיכמן	5
צפת הר כנען	0.7
חרשים	14
תובל	36
מרחביה	1
דפנה	2
כפר בלום	0
איילת השחר	1
צמח	10
חוות עדן	10
קדומים	0.2
ירושלים מרכז	0
בית ג'ימל	0.1
שובל	52
באר שבע	2
סדום	6
אילת	0

תחנה	כמות גשם (מ"מ)
נהריה	5
חיפה (נמל)	20
עין החורש	2
קדימה	36
כפר הס	26
ניר אליהו	14
הכפר הירוק	1
מקווה ישראל	17
בית דגן	10
חפץ חיים	0.3
כפר ורבורג	29
נגבה	9
אשקלון (נמל)	37
זיקים	57
יד מרדכי	53
ארז	45
גבים	58
דורות	66

* עד לשעות אחר הצהריים של ה-13 ביוני